

PROJEKT VÝSADBY ZELENÉ (EKOLOGICKÉ OPATRENIA) k.ú.Tôň

EKOLOGICKÉ, KRAJINOTVORNÉ A PROTIERÓZNE SPOLOČNÉ ZARIADENIA A OPATRENIA

SPRIEVODNÁ SPRÁVA

KRAJ : NITRIANSKY

OKRES: KOMÁRNO

OBEC: Tôň

KATASTRÁLNE ÚZEMIE: Tôň

Spracovateľ projektu: Ing. Sziget Jozef

OBSAH

Úvodný komentár

Charakteristika prírodných podmienok k. ú. Tôň

Povrch

Klimatické podmienky

Technologické riešenie

Návrh ošetrovania výsadby

Záver

Úvodný komentár

Návrh ekologických zariadení a opatrení vychádza z Miestneho územného systému ekologickej stability, spracovaného v roku 2007 a plánu spoločných zariadení schválených Všeobecných zásad funkčného usporiadania územia z roku 2008.

Cieľom projektu je postupne vytvoriť:

- zvýšenie ekologickej stability oblasti
- ochrana pôdy proti veternej erózii
- zvýšenie estetického a rekreačného potenciálu územia

Obec Tôň je doložená od r. 1268 ako Thon, neskôr Tany (1786), Tôň (1927), maď. Tany. Patrila hradu Komárno, od roku 1615 Tanyiovcom, v r. 1659 Zichyovcom, Lakyovcom, v 19. Storočí viacerým majiteľom.

V r. 1460 sa spomína ako mestečko s mýtom, v r. 1592 ako obec so 4 kúriami a 16 usadlosťami, v r. 1715 mala 15 domácností, v r. 1787 mala 50 domov a 319 obyvateľov. V r. 1828 mala 65 domov a 355 obyvateľov, ktorí sa zaoberali poľnohospodárstvom a rybárstvom. V r. 1855 – 73 bol v obci v prevádzke cukrovar, v r. 1890 založili továreň na spracovanie ľanu, v r. 1900 tehelňu.

Počas I. ČSR pracovali obyvatelia v ľanovej továrni a v poľnohospodárstve. V r. 1920, 1921 a 1929 tu boli štrajky poľnohospodárskych robotníkov. Obec bola v r. 1938 – 1945 pripojená k Maďarsku.

Hospodársku základňu i územia v súčasnosti tvorí poľnohospodárstvo. Priemysel je zastúpený menšími prevádzkami miestneho významu. Do budúcnosti sa plánuje s rozvojom turizmu, v náväznosti na štátnu cestu Komárno - Bratislava. Reálnym ťažiskom rozvoja obce však zostáva podpora cestovného ruchu formou vidieckeho turizmu s využitím miestnych tradícií.

Charakteristika prírodných podmienok k. ú. Tôň

Katastrálne územie obce Tôň leží na západnom Slovensku, v Nitrianskom kraji, okrese Komárno 25 km od mesta Komárno smerom na Bratislavu.

Obec Tôň leží v Podunajskej nížine, v juhovýchodnej časti Žitného ostrova, na jeho staršom štvrtohornom jadre. Stred obce má nadmorskú výšku 112 m n. m., chotár 111 – 112 m n. m.. Odlesnený rovinný chotár tvoria mladšie treťohorné štrky a piesky kollárovskej formácie, na nich dunajské uloženiny. Odvodňuje ho Župný kanál. Malá plocha lužného lesa je len vo východnej časti. Má lužné pôdy.

Klimatické podmienky

Katastrálne územie Tôň patrí do klimatickej oblasti nížinnej, teplej, suchej s miernou intenzitou teplôt, miernu zimou. Priemerné ročné zrážky 530 – 650 mm, vo vegetačnom období 200- 280 mm. Klimatický ukazovateľ zavlažovania – nedostatok vlahy viac ako 320 mm.

Podunajská nížina patrí medzi najveternejšie regióny Slovenska. Prevláda západné a severozápadné prúdenie vzduchu.

Návrh druhového zloženia výsadby

Novo zakladané porasty by mali mať druhové zloženie blízke domácim rastlinám, čo ich predurčuje k dlhodobej existencii a umožní ich začlenenie do okolitej prírody. V dlhšom časovom období sa predpokladá vytvorenie zapojených porastov už existujúcou výsadbou. Mali by byť vysádzané dreviny, ktoré nie sú hostiteľmi škodcov poľnohospodárskych kultúr.

Na základe uvedených kritérií môžeme dreviny, používané vo vegetačných úpravách rozdeliť do troch skupín:

- Dreviny prípravné – s rýchlym rastom v mladosti, krátkoveké, odolné, plnia klimatickú funkciu, chránia mladé hodnotnejšie dreviny, po dosiahnutí zapojenia drevín, asi za 5 – 10 rokov sa z výsadiieb asanujú
- Dreviny hlavné – dlhoveké a odolné, v mladosti pomaly rastúce
- Doplnkové – spestrujú druhovú skladbu a spoločenskú hodnotu výsadby, môžu byť menej odolné aj odolné
- Kríkovité dreviny – dopĺňujú stromy a zvyšujú estetickú hodnotu výsadby, sú odolné

Technologické riešenie výsadby

Prípravné práce

Vytýčenie podzemných vedení

Pred začatím výsadby drevín je potrebné požiadať správcov o vytýčenie podzemných vedení.

Ochrana, údržba a odstránenie drevín

Na dotknutých pozemkoch sa nachádzajú dreviny rastúce mimo lesa, na ktoré sa vzťahuje príslušné ustanovenia zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Na dotknutých pozemkoch sa nachádzajú náletové dreviny, ktoré je nutné pred výsadbou odstrániť. Existujúcu výsadbu treba ošetriť.

Zakladacie, sadovnícke práce

Plochy určené na výsadbu musia byť bez náletových drevín. V prípade, že na ploche sa nachádzajú náletové dreviny, je potrebné ošetriť selektívnym herbicídom výrobcom odporúčanej dávke.

Odporúčaný spon medzi jednotlivými drevinami je podľa jednotlivých druhov, typov, požiadavky na rast a funkcie dreviny, je opísaný v jednotlivých technických správach. Sadenice drevín sa sadia jamkovou výsadbou. Jamky sa hĺbia o rozmeroch v závislosti od veľkosti obalov/min. o polovicu väčšie ako je bal/

Pri výsadbe je veľmi dôležitá dostatočná zálievka do výsadbovej jamy.

Neodporúčam pre výsadbu použiť prostokorenné výpestky! Pri kontajnerových – balových výpestkoch sa výsadba môže realizovať aj v dobe vegetácie (okrem horúcich letných mesiacov) až do príchodu mrazov – cca do konca októbra. Výsadbu začíname hneď ako to pôda dovolí (musí sa dať vyrovnať hrabaním, musí byť možný prístup- prejazd a pod.).

U vzrastlejších a hodnotnejších drevín odporúčam vysádzať len dreviny so zemným koreňovým balom, dopestovaným kmeňom. U listnatých stromov je potrebné pred výsadbou ošetriť korunu stromu – skrátenie konárov min. o jednu tretinu v korune. Rez musí byť čistý, bez pohmoždenín. Rezy, nad 20mm v priemere, musia byť zatreté ochranným náterom. Pri výsadbe dávame pozor aby nedošlo k poraneniu kmeňa –poškodenie kôry na drevo a pod..

Na jar vysádzané stromy / poriadná zálievka do výsadbovej jamy/ doporučujem polievať v 14 – dňových intervaloch v dávke 50 l na strom.

Stromy vysadené v jesennej výsadbe riadne polejeme do výsadbovej jamy a poliatie zabezpečíme od začatia vegetácie – od jari nasledujúceho roku v 1-2týždňových intervaloch – podľa stavu a vývoja počasia. Najdôležitejšie polievanie je počas mesiacov jún – august.

Ku stromov sa pri výsadbe osádzajú koly, ktoré sa zatĺkajú do zeme vždy tak, aby drevine- stromu nebol poškodený koreňový bal, aby strom bol dobre stabilizovaný, odporúčam použiť tri koly z dôvodu stability pri veterných pohyboch!

Po výsadbe ponecháme okolo stromu výsadbový kruh – dôvody: stekajúca voda, korunový tieň, zálievková misa

Kôl svojou výškou musí dosahovať do vypestovanej koruny stromu, aby nedošlo k jej vylomeniu. Koly /ak sú 2-3 / sa osádzajú zo strany prevládajúcich vetrov. Pri cestných komunikáciách sa koly osádzajú v smere od vozovky.

Výsadbu na jednotlivých parcelách realizovať v závislosti od položí podzemných a nadzemných inžinierskych sietí. V rozmedzí:

- vzdialenosť v rade 5-8 metrov v závislosti od druhu stromu vzdialenosť radov 6 metrov
- vzdialenosť v komunikácií miestne 2,5 m, štátne 5 m.

V prípade možnosti sa snažiť aj o vytvorenie skupinové výsadby stromov a kríkov. Sadiť aj v radoch medzi stromy.

Okolo vysadených stromov vytvoríme zalievkovú misu / obnovujeme po dobu 2- 3 rokov/ pri obkosovaní vyrastených burín túto čistíme okopaním, ručným pretrhaním.

Pokosená burina sa z plochy neodstraňuje ale sa nastiela okolo stromov ako mulč.

Doby výsadby: Jarná výsadba   marec – apríl
                         Jesenná výsadba   september - október

Doplňovanie porastov

Uhynuté sadenice stromov a kríkov sa nahrádzajú v druhom roku výsadbou silných stromov a nových sadeníc. Nahrádzajú sa všetky uhynuté sadenice.

Je potrebné počítať s cca 20 % dosadbou drevín. Množstvo úhynov v prvom rade závisí od množstva pravidelných závlah, ale aj poškodením zverou a aj inými faktormi (veterná smršť).

Návrh manažmentu a ošetrovanie výsadby

Návrh manažmentu prvé 3 roky po výsadbe

Starostlivosť o vysadené stromy a kríky

- Okopanie pôdy v okolí stromov min. 1x ročne, t.j. spolu 3x

- Odburinenie a vykosenie okolia sadeníc 2x ročne (. polovica júna, koniec septembra) t.j. spolu 6x
- Kontrola, príp. opravy kotvenia kolov u stromov na stabilizáciu vysadených stromov 1x ročne, t.j. 3x
- Vykonanie prípadných nevyhnutných biologických opatrení proti škodcom, vandalom
- Včasné ošetrenie prípadného poranenia dreviny

Záver

Na záver je potrebné vyhodnotiť prínosy, aj nevýhody zriadenej výsadby.

prínosy

- zvýšenie infiltrácie vody
- protierózný efekt
- životný priestor
- estetický prínos
- teplota znižuje teplotu okolia
- zvyšuje vlhkosť okolia
- protihluková bariéra
- zlepšenie kvality ovzdušia

nevýhody

-podpora škodcov a chorôb

-tienenie okolia výsadby

Z dôvodu výsadiel rastlinného materiálu špecifických druhov drevín, je možná náhrada drevín ak v čase realizácie nie sú dostupné na trhu v Slovenskej republike.